

Слово
про Б. Є. Патона

Л. І. Анатичук

Інституту термоелектрики НАН України та МОН України, Чернівці, Україна

СПОГАДИ ПРО ПЕРШУ ЗУСТРІЧ З Б. Є. ПАТОНОМ

Зустрічі з Президентом Національної академії наук України Борисом Євгеновичем Патонем були доленосними.

Зліва направо: академік-секретар відділення фізико-технічних проблем матеріалознавства академік І. К. Походня, Президент НАН України академік Б. Є. Патон, завідувач кафедри термоелектрики Чернівецького університету, доктор фізико-математичних наук, професор Л. І. Анатичук (1978 р.)

Перша зустріч відбулась ще у квітні 1978 р. у Кишиневі під час наради представників трьох академій наук — української, білоруської та молдавської, куди я був запрошений від Міністерства освіти України. Зустріч була короткою, але визначальною, бо вже тоді Борис Євгенович поставив далекоглядну задачу зростання наукового та промислового потенціалу термоелектрики в Україні. Багато аргументів були підтвердженням необхідності вирішення такої задачі. Серед них і те, що академік А. Ф. Йоффе — фундатор напівпровідникової термоелектрики — був уродженцем України. Невдовзі я мав зустріч з Борисом Євгеновичем, де було детально обговорено план дій з цього напрямку. Як наслідок, в Академії наук України було створено секцію термоелектричного та фотоелектричного перетворення енергії, яка здійснювала координацію діяльності з цих напрямків в Україні. Вже через два роки при сприянні академіка Б. Є. Патона було відкрито Конструкторське бюро з термоелектричного приладобудування «Фонон», яке через 10 років налічувало вже близько 1000 співробітників і стало провідною організацією з термоелектрики в країні. У 1990 р. КБ «Фонон» було реорганізовано в науково-дослідний Інститут термоелектрики НАН та МОН України, який інтенсивно засвоював міжнародний рівень з термоелектрики. Він був визнаний науковою спільнотою світу як провідна організація з термоелектрики.

Особливо вагомими стали використання термоелектрики у космічних програмах. Набутий досвід розробки такої апаратури ще від діяльності СКТБ «Фонон» та нові фундаментальні та тех-

нологічні досягнення, отримані в Інституті термоелектрики, сприяли створенню термоелектричної апаратури для космічних використань, рівень яких перевищує відомий світовий.

Вже понад 10 років такі прилади, створені в Інституті термоелектрики, використовуються у більш ніж 250 космічних апаратах країн Євросоюзу та світу. Номенклатура та об'єм такої продукції зростає.

У 1994 р з ініціативи Інституту термоелектрики та при сприянні академіка Б. Є. Патона було

створено Міжнародну термоелектричну академію, до складу якої у даний час входять близько 100 провідних спеціалістів з термоелектрики з 23 країн світу. Міжнародна термоелектрична академія була зареєстрована у Міністерстві юстиції України. Президентом цієї Міжнародної академії я мав честь незмінно обиратися.

Так доленосна зустріч з академіком Б. Є. Патонем у 1978 р. призвела до визнання України провідною державою з термоелектрики у світі.